ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުންގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/151
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް: ނެތް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ތަޙްޤީޤު ހިންގުން [illegible] ދަޢުވާ ހިންގުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނު

ހުކުމް ތާރީޚު: 02 ސަފަރު 1444 / 29 އޮގަސްޓު 2022

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 08 ޝައްވާލް 1443 / 09 މޭ 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 145/RNM/2022/02
- **ނިންމި ފަރާތް:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަނބުރާލައި ދޫކޮށް ނިންމުން
- **ހުށަހެޅުން ތާރީޚް:** 08 ފެބްރުއަރީ 2022
- **ނިމުން ތާރީޚް:** 15 ފެބްރުއަރީ 2022

- **ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފަހީމްގެ ރައުޔު:**

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

1. މިއީ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 "ތަޙްޤީޤާތުގެ ނިންމުން އަލުންބަލައި ދޭތެރޭ ނިންމުން" އެކަށީގެން ނިންމާފައިވަނީ ސަބަބު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ތަޙްދީދު ފަރާތުން ނެތް ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

ކަންހިނގާދިޔަގޮތް

2. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/DF/2022/34 ދަޢުވާ ފޯމު[1] އިން ސ. ހިތަދޫ / ސަނަސް، އަލީ އިސްމާޢީލް، މާލެ / ގ. ކަނޑުފިޔާގޭގެ ސަމީރު އަލީ އާއި، މާލެ / ސ. ފާރިޒް މުޙައްމަދު ޒައިނާޒް ދިރާގެ މައްޗަށް އަނބިމީހާގެ މުދަލުގެ މައްޗަށް ހުކުމްކުރުމުގެ ގޮތުގައި ޝަރުޢީ ހިނގުމުގެ ދަޢުވާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން 2022 ޖަނަވަރީ 26 ވަނަ ދުވަހު ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ.

3. ހުށަހެޅުން މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ސ. ހިތަދޫ / ސަނަސް، އަލީ އިސްމާޢީލް، ބަންދުވުން މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުގައި ގޮތް ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމަތީގައި ހާޒިރުކުރުމުން އެދުނުކަމަށްވެއެވެ. ނަގާފައި ބަންދުކުރުން މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުކުރާ ދާ / ގ. ކަނޑުފިޔާގޭގެ ސަމީރު އަލީ، 2021 ޑިސެންބަރު 12 ވަނަ ދުވަހު ހައްޔަރުކޮށް 2021 ޑިސެންބަރު 13 ވަނަ ދުވަހު ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅުމަށް ހައިކޯޓަށް

---

[1] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ދަފްތަރުގެ ނަންބަރު 12/2022/CRC/34

ކޯޓަށް ހާޒިރުކޮށް އޭނާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދު ކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[2] އަދި [illegible] [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށްފަހު 27 ޑިސެމްބަރު 2021 ގައި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވެއެވެ.

4. މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މާލެ / މ. [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ 2021 ޑިސެމްބަރު 07 ވަނަ ދުވަހުއެވެ. އޭނާގެ ބަންދާބެހޭ [illegible] [illegible] 2021 ޑިސެމްބަރު 07 ވަނަ ދުވަހު ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހާޒިރުކޮށް 05 (ފަހެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[3] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވަނީ 2021 ޑިސެމްބަރު 12 ވަނަ ދުވަހުއެވެ.

5. [illegible] އަދި އާއި މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 [illegible] 30 [illegible] 44 [illegible] 49 [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

6. [illegible] 45 [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) [illegible] (ރ) [illegible]

---

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (13-12-2021)145-J/MA/2021/2582 ކޯޓު އަމުރު

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު (07-12-2021)145-J/MA/2021/2540 ކޯޓު އަމުރު

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ކަމަށާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[5]ގައި ބުނާ އެހެން މަޖިލީހެއްގައި އެމީހަކު ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރިއަސް އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި އިޖުރާއީ ގޮތުން ބަލަންޖެހޭ މުއްދަތަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[6]ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތުކަމަށާއި [illegible] ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް [illegible] މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ [illegible] 30 (ތިރީސް) [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] ނަންބަރު 145-L(RN)/2022/10 ނިންމުން އިން [illegible][7] [illegible]

[illegible]

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 [illegible]

"[illegible] 145-L(RN)/2022/10 [illegible]
[illegible][8]"

މިފަދައިންނެވެ.

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[7] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-L(RN)/2022/10 "[illegible]"

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 "[illegible]"

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ފާހަގަކުރި ކަންކަން

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 ނިންމުމުގެ ތަފްސީލުތަކުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[9]

8-1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 މައްސަލައާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/79 މައްސަލައިން ސާބިތު ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައިވެސް ކުރިމަތިވެފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ބަހައްޓާފައިވާ ގޮތް އެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 މައްސަލައިން ސަބަބަކީ ކުރިޔަށް އަދި އެއްގޮތަށް ބަލައިގެން ގެނެސްފައިނުވާކަމެވެ؛

8-2. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/72,73 މައްސަލާ ދެ މައްސަލައަކީ ތަޙުޤީޤު ކުރިއްޔާގެ ފުރުޞަތުދިނުމަށް ޖަމާކުރުމުގެ ތަރުތީބުން އެދިފައިވާއިރު، އެ މައްސަލާގެ މައްސަލައިގެ މުއްދަތު ކުރިއްޔާގެ އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލައެއް މައްސަލާ ތަފާތުކުރަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/72,73 މައްސަލާގެ ނުސިޔާސަ އަދި މުއްދަތު ކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ސިޔާ ގެނެސް ނުވާ، އެހެން ނަމަވެސް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ތަފާސީލު ހިމެނޭ ގޮތަކަށް ގެނެސް ގޮތް ހިންގާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމެވެ؛

8-3. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/191، 2019/HC-N-A/06، 2020/HC-N-A/09، މައްސަލާތަކަށް ރިއާޔަތްކުރެވިފައިވާ އުސޫލާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 މައްސަލާގެ ޙުކުމް އަދި ބާޠިލުކުރާ ޙުކުމްއެކަމެ ބަލައިގެންނުވާކަމެއް،

---

[9] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 "ދައުލަތާއި ޝަރީފުގެ ނިންމުން ތަފްސީލުގައި ކޯޓުން ނިންމުން"

އެހެންނަމަވެސް އެ ނިންމުމުގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 ޤަޟިއްޔާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ މާނަކޮށްފައިވާގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަދަލު ގެނެސްފައިވާކަމަށް؛

-8.4 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 ޤަޟިއްޔާގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ [illegible] ތަފްސީރުކޮށް މާނަކޮށްފައިވާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާ ތަފްސީރުކޮށް މާނަކޮށް އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެންމެ ފަހުގެ ނިންމުންކަމަށް؛

-8.5 ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން [illegible] އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލައިގައި [illegible] ދަޢުވާ ކޯޓުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ ދަރަޖައަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

.9 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 "ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން އަލުން ބަލައި [illegible] ނިންމުން" ނިންމާފައިވަނީ [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1 (އެކެއް) ނުކުތާއެވެ. އެ ނުކުތާއަކީ؛

-9.1 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) އާއި 145 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ އެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން

10. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢާ ގުޅޭ ނިންމުމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/353, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 2022/HC-A/2, 3, 4, 27, 28, 29, 30, 47, 56, 64, 89, 94, 101, 102[10] ޤަޟިއްޔާއިން ވަނީ ނިންމާފައެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ހަވާލާދީ **މުޙައްމަދު އަމީން ވ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[11] ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވަކި ނުކުތާތަކެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނަގަހައްޓައިދީ އެއީގެ ތެރެއިން ބައެއް ކަންކަމަކީ ސަރުކާރު ކުންފުނިތަކުގައި ބުނެފައިވާކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުތަކުގައި އިޖުތިހާދުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މަރުޙަލާގެ އަމުރު ފާސްކުރުމުގެ ނިންމުމުގައި ޤާބިލު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައެޅުމުން އެ ނިންމުމުގެ ނަތީޖާއަކަށް ވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މުޙައްމަދު އަމީން ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ފާހަގަކުރި ބައެއްކަންކަން ސަބަބަކީ އެންމެ ބައި ކަންކަން ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައި އާދޭ ބަޔާން ބައެއް ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބަލާ ކަމަށް ކަމަށް ނުކުތާތަކަކަށް ކަނޑައަޅާފައެވެ.

11. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމުން އިތުރަށް އެ މައުޟޫޢަށް މި ޤަޟިއްޔާގައި ވާހަކަ ދައްކާން ބޭނުމެއް ނެތްކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

---

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ ނަޢީމް ޤަޟިއްޔާ

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/50 ޤަޟިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ޚިޔާލު:

12. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ޚިޔާލަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނުގެ ޚިޔާލު:

13. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ޚިޔާލަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

މިހެންވީމާ، އިސްތިއުނާފު ސަބަބުތަކަށް ބަލައިގެން ހުކުމުން ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/RNM/2022/02 "ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން އަލުން ބަލައި ދެވޭނެ ނިންމުން" ބާޠިލްކޮށް، ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެ މައްސަލައިގައި ފެނިފައިވާ ޖިނާއީ ފަރާތުން ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްސަލަތަކުން އަލުން ބަލައި ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ޖެހޭނޭކަމަށް އަންގައި އަމުރުގެ މަތިން މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނު